

MILJÖPOLICY och *MILJÖPLAN*

Gunnarns Golfklubb

Utgåva 10.
Antagen av styrelse 2018-02-19
Antagen av årsmöte 2018-03-15

INNEHÅLL

INLEDNING	3
MILJÖPOLICY	4
KOMMUNIKATION och FÖRANKRING	5
ARBETSMILJÖ / UTBILDNING	5
NATURVÅRD	6
LANDSKAPS- och KULTURARV	7
VATTENVÅRD/ANVÄNDNING	8
GRÖNYTESKÖTSEL	9
AVFALLSHANTERING	10
ENERGIHUSHÅLLNING	11
INKÖPSRUTINER	11
SAMMANFATTNING	12
ÅTGÄRDSKALENDER	12

INLEDNING

Alla individer och verksamheter har en uppgift att medverka till en bar miljö, enligt legala krav och den ambition som finns i samhället. Det ställer krav på aktiv energi- och resursanvändning, kretsloppstänkande samt biologiskt mångfald. Arbetet skall präglas av delaktighet, långsiktighet och skall ge ökad medvetenhet i syfte att bidra till en hållbar verksamhet i klubben.

Gunnarns Golfklubb har ambitionen att bedriva verksamheten med hög miljö hänsyn, vilket har gjorts från början genom att agera miljömedvetet. Det innebär främst att bedriva arbetet med eftertanke och god planering.

Miljöplanen belyser stora delar av klubbens verksamhet.

Styrelsen ser till att planen blir ett dynamiskt och positivt styrinstrument för miljöarbetet inom klubbens verksamhet.

För att ge miljöpolicy och miljöplanen den acceptans och status som krävs är det viktigt att arbetet sker i samförstånd med klubbens medlemmar och medarbetare.

Miljöpolicy och miljöplanen följs upp årligen och antas av klubbens styrelse och årsmöte.

MILJÖPOLICY

Gunnarns Golfklubb

Med miljöpolicyen uttalar medlemmar och medarbetare i Gunnarns Golfklubb sitt engagemang i att vidmakthålla och vidareutveckla klubbens miljöarbete.

Vi vill också få ut det mesta av golfsporten tillsammans med utövarens välbefinnande samt hänsyn och respekt för de miljö- och landskapsvård som klubben har ansvar för.

**För alla som arbetar för klubben, är övergripande målet:
En verksamhet i harmoni med naturen och med ett förståndigt bruk av resurser.**

Målen för Gunnarns Golfklubbs miljöarbete vilar på sex områden:

1. God hushållning av resurser med stöd av bra skötselrutiner för bana, klubbhus, och därtill hörande verksamheter, och på så sätt göra det möjligt att minimera negativ miljöpåverkan samt att optimera användandet av resurser genom tillvarata ny teknik och kunskap.
2. Följa lagar och förordningar så att vår verksamhet ansluter till och stämmer överens med lokala, nationella och övriga bestämmelser.
3. Bevaka mångfalden för att kunna bevara och öka golfbanans ekologiska potential.
4. Vara medveten om det öppna odlingslandskapets karaktär så att den beaktas vid utveckling av verksamheten.
5. Kommunikation och utbildning i syfte att vår policy och vårt arbetssätt accepteras av medlemmar, gäster och allmänheten. Se till att rätt utbildning och information ges till anställda och övriga som arbetar på anläggningen.
6. Det är klubbens målsättning att skapa en kontinuitet i satsningarna på miljön.

Vår avsikt är också att tillvarata både de ekologiska värdena såväl som de rekreativvärden som banan kan bidra med., och att se till att vårt engagemang för en miljöanpassad skötsel av anläggningen sprids vidare.

KOMMUNIKATION och FÖRANKRING

För att skapa förståelse, acceptans och återkoppling för miljöarbetet, krävs att det görs känt för medlemmarna, medarbetarna och allmänheten. Handlingar rörande miljön och skötselplaner från styrelse/ bankkommitté, är tillgängliga för intresserade och publicerad på vår hemsida.

Det miljöarbete som pågår redovisas i årliga rapporter. Information rörande speciella skötselåtgärder delges berörda och anslås fortlöpande i klubbhuset.

Styrelsen informerar alla som jobbar med banans utveckling och skötsel om klubbens miljöpolicy och miljöplanen. Vi har kontakt med kommunens berörda instanser vid när behov finns.

Aktiviteter

- Följa upp och uppdatera gödnings- och sköselanvisningar när så behövs och göra dessa kända för berörda.
- Samarbeta med kommunen och andra organ när så behövs.
- Utvärdera och förbättra miljöarbetet på de områden det finns behov.
- Informera entreprenörer, samarbetspartners och övriga som arbetar på anläggningen om miljöpolicy och miljöplanen.
- Informera om miljöarbetet på vår hemsida och i klubbhus.

ARBETSMILJÖ / UTBILDNING

Arbetsmiljön och utbildning av anställd personal på golfklubben är viktiga för att skapa framgång i klubbens skötsel och undvika olyckor.

Aktiviteter kontinuerligt

- Arbetsmiljön, och interna kontrollen utförs enligt gällande föreskrifter. Interkontroll görs enligt policy och checklista vilka förvaras i klubbhusets kontor.
- Arbetsmiljöarbetet sker i nära samarbete med anställda.
- Styrelsen skall informera anställda och entreprenörer om arbetsmiljö och särskilt informera om risker med gräsklippning.
- Styrelsen skall se till att anställda och entreprenörer har den utbildning som krävs för de uppgifter de har att sköta. Introduktion till nyanställda genomförs.
- Styrelsen skall föra register över incidenter och olycksfall som uppstår.

NATURVÅRD

Marken och vegetationen är historiskt en produkt av jordbrukets användning och utgör ingen opåverkad biotop med högt värde ur biologiskt aspekt. Av djurlivet är det främst fåglar som vistas i området genom häckning i tjärnarna och rastplats för flyttfåglar under våren. Någon störning av fågellivet bedöms inte ske då låg verksamhet pågår under våren när flyttfågeln rastar i området.

Åkermarken som tas i anspråk för golfbanan kommer att bestå som karaktär. Men med ytor med varierande klipphöjder och schemalagd klippning.

Miljökonsekvensbeskrivning finns enligt miljöbalkens krav. Klubben har tillstånd av länsstyrelse och kommun.

Inom klubbens område, som totalt omspannar ca 25 ha, finns inga restriktioner utfärdade av kommun eller annan myndighet, som är ägnade att skydda speciellt utsatta naturområden eller arter. Däremot ska klubben ta hänsyn till att banan ligger inom riksintresset för Gunnarns by.

Hela golfbaneområdet omfattar cirka 25 ha. Marken används enligt följande:

Greener	0,5 ha	(klipphöjd 5 - 7mm)
Fairway	9 ha	(klipphöjd 15 - 20 mm)
Semiruff	5 ha	(klipphöjd 25 – 40 mm)
Ruff.....	2 ha	(klipphöjd 70 – 200 mm)
Ängsruff	7 ha	(slåtter två gånger per år juli/augusti)
Trädbevuxna områden	1 ha	
Summa	24,5 ha	

Aktiviteter

- Markområde vid Vintertjärns stränder ca 50 m kommer att behållas med nuvarande karaktär och därmed ge fortsatta goda förutsättningar för fågellivet.
- Karaktäristiska trädgångar kommer att behållas. Viss gallring av träd och sly förekommer.
- Vi lämnar döda träd och buskage där det inte stör golfspelen, främst för insekts- och fågellivet.
- Vi planterar/återplanterar med i området förekommande arter där det är möjligt.
- Vi lämnar oklippta gräspartier på banan, främst som refuger för djurlivet, men även som reproduktions ytor för önskade gräsarter.
- Möjlighet till att en stor del av ängsruffen används av jordbrukare till slåtteräng.

LANDSKAPS- och KULTURARV

Landskapsbilden präglas av det öppna kuperade odlingslandskapet för golfbanan. Området runt Konsum grovplanerades för bebyggelse i början på 1990- talet och har sedan dess inte används för bebyggelse. Landskapsbilden har ändrats från blandning av grovplanerad byggmark, åkermark som förbuskas och brukad mark till en vårdad mosaikartad bild.

Golfbanan integrerar mycket väl med det omkringliggande landskapet i kombination med en banskötsel som beaktar landskaps- och kulturarvet och därmed bidrar till att banan blir en naturlig del av landskapet.

Området ingår i riksintresset för kulturmiljö som omfattar Gunnarns by och Juktå kolonin. De värdekriterier som anges är "Odlingslandskapet är genom sin utbredning unikt för södra lappmarken.

Verksamheten påverkar inte riksintressets värdekriterier öppet landskap och bebyggelsestruktur. Inom området finns endast begränsad bebyggelse, fem mindre lador varav tre är timrade

Ativiteter

- Ladorna integreras i golfbanans design vilket ger ett värde i bankaraktären och stöder landskapsbilden.
- Låt bansträckning följa de historiska linjerna i landskapet och samordna utbyggnaden med jordbruksverksamheten. Behålla diken i ursprungsskick.
- Minsta möjliga massförflyttningar vid utveckling av golfbanan.
- Landskapsfrämmande växter ska undvikas.
- Bebyggelse anpassas så långt det är möjligt till byns byggnadsstil och tradition.
- Anpassa stil, färg och textur på material som användes vid byggnation, banutrustning, skyltar och möblemang.
- Ta hänsyn till vegetationen runt tjärnarna genom att stränderna vid Vintertjärn kommer att behållas med nuvarande karaktär.

VATTENVÅRD/ANVÄNDNING

Det berörda området avvattnas till Kalvtjärn som har ett tillrinningsområde på 0,65 km² med en specifik tillrinning av 12 l/s/km². Detta gör cirka 0,6 miljoner m³ per år. Hela området är dikat och avvattnar jordbruksmark och bebyggelseområden. Undersökningar gjorda av Naturvårdsverket 1995 visa att områdets vatten bedöms vara kraftigt påverkade av kväve och fosfor.

Utsläppen av näringsämnen bedöms dock bli mindre med golfverksamhet då områdets växtlighet permanentas och i större utsträckning kvarhåller näringsämnena. En tät och frisk gräsyta ger inga eller försumbara näringsförluster till omgivningen.

Kommunalt vatten och avlopp används för klubbhusområde.

För bevattningsändamål används Kalvtjärnens vatten. Dräneringsvatten och ytavrinning sker i huvudsak till Kalvtjärn.

Årsnederbörden över golfbanan är cirka 570 mm normalår.

Till klubbhusområdet/garage användes cirka 60 m³.

Till bevattningsändamål användes cirka 2 500 m³. Övriga som arbetar på anläggningen bevattning sker i huvudsak på greener.

Total bevattnad area är cirka 1,5 ha, av en spelyta på totalt cirka 10 ha.

För att begränsa vattenkonsumtionen arbetar vi årligen med:

- Att vid anläggande så med för området passande gräsarter och på greener rödsvingelarter.
- Att bevattningsspridare monteras med styrning och är justerbara samt använda delcirkelspridare där så är lämpligt.
- Optimera bevattningsintervaller för att undvika överförbrukning genom att anpassa bevattningsmängder och intervaller efter gräsytans behov.

För att vårda vattenkvaliteten arbetar vi årligen med:

- Ingen gödsling närmare än 1,5 m från dikeskant. Ingen gödsling av ruffytor.
- Att minimera användandet av bekämpningsmedel. Noga följa föreskrifter när det används. Målet är att undvika bekämpningsmedel helt.
- Att löpande optimera gödningsplan för greener och fairway.
- Att utföra mätningar av kväve och fosfor enligt upprättat kontrollprogram för tjärnar. Kontrollprogram är upprättat i samarbete med kommunen och är godkänd av Länsstyrelsen.

GRÖNYTESKÖTSEL

Verksamheten på banan skall bedrivas på sådant sätt att miljö-, kultur- och estetiska värden som området erbjuder väl tas till vara genom att följa banskötsel instruktion.

Banskötseln skall lägga vikt vid att undvika beroendet av kemiska produkter. Där det behöver användas skall det ske under god kontroll och i så begränsad omfattning som möjligt.

Alternativa metoder för att ta hand om skadeinsekter, svampangrepp eller inte önskvärd vegetation skall prioriteras.

Aktiviteter

- På banan använda grässorter med begränsat behov av vatten och näring samt god sjukdomsresistens.
- Gödsla endast vid behov och anpassad mängd enligt uppgjorda gödslingsschema som följs upp och uppdateras årligen.
- Undvika att använda kemiska produkter. Vi kontrollerar till största delen svampangrepp genom optimal skötsel och att använda mekaniska metoder i första hand. Att endast använda biologiska produkter som extraordinär åtgärd.
- Minska beroendet av kemiska preparat genom att använda tåliga grässorter och vattna efter behov.
- Vara lyhörda och nyfikna på produkter och metoder, som kan leda till mindre negativ miljöpåverkan.
- Använda ruffytor till slåtteräng där det är möjligt som slås en till två gånger per år.
- Följa råden i Svenska Golf förbundets skrift "Golfen och miljön"
- Följa råden i Svenska Golf förbundets handbok "Banskötsel"

AVFALLSHANTERING

Hantering av avfall sker i dag på i princip tre olika ställen inom golfklubben. Det är i garage, i klubbhusområdet och ute på banan.

Aktiviteter

- I garage samlas avfall i lämplig behållare som passar avfallshanteringssystemet i kommunen. Det som ska återvinnas transporteras till uppsamlingsställe. Miljöfarligt avfall tas om hand enligt gällande rutiner.
- Miljöfarligt avfall transporteras till återvinning i Storuman.
- I klubbhusområdet töms hushållsavfall från klubbhus i kommunens kärl. Återvinnbart avfall töms i återvinningsstationen
- Återvinningsavfall, främst tidningar, kartong och emballage, lämnas i återvinningscontainer.
- På banan, samlas avfall dels i vanliga papperskorgar/tunnor, dels i källsorteringskärl.
- Källsortering sker av papper, glas, plast och metall.
- Avfall, gräsklipp, samlas vid greenklippning och sprids på lämpliga ytor på banan eller läggs i kompost.

ENERGIHUSHÅLLNING

Hushållning med energin är något som klubben prioriterar. I dag är elförbrukningen i klubbhuset ca 18 000 kWh/år. I garage förbrukas ca 1000 kWh och för bevattningsändamål ca 2 500 kWh.

Vi förbrukar 240 liter bensin och 1 700 liter diesel årligen.

Aktiviteter

- Golfbilar för uthyrning och till banvärdar/tävlingsledare är eldrivna vid inköp.
- Vi använder eldrivna maskiner i banskötseln ex. greenklippare Vid nyinköp av arbetsmaskiner välja eldrivna där det är möjligt och i övrigt etanol eller dieseldrivna.
- Använda lågenergilampor och armaturer med lågenergilampor och högt ljusutbyte vid utbyte.
- Ständigt köra bevattningsanläggning på ett optimalt sätt under bevattningssäsong.
- För att värma upp klubbhus används el i kombination med luftvärmepumpar. Temperaturen sänks till underhållsvärme 10° under vinterperioden när lokalen inte används.

INKÖPSRUTINER

I valet mellan olika produkter skall även miljöpåverkan läggas in i värderingen när beslut om inköp tas.

Faktorer som skall beaktas är ex. följande:

- Är köpet överhuvudtaget nödvändigt?
- Prestanda, uthållighet.
- Energieffektivt.
- Tillgång till reservdelar, service.
- Miljömärkning/klassning.
- Återvinningsbart.
- Risk för "förgiftning", nedsmutsning.
- Buller.
- Emballage.
- Lokalt producerat

Viktigt är också med återkoppling till de leverantörer vi använder och lämna både positiva och negativa synpunkter och på så sätt bidra till en ur miljösynpunkt förbättrad produkt.

SAMMANFATTNING

- ✓ Vi ska aktivt söka kunskap om olika metoder och produkter för att uppnå målen i vår miljöpolicy och miljöplanen.
- ✓ Vi ska lägga ned omsorg på metodbeskrivningar och instruktioner för gödning, grönyteskötsel och bekämpning av svampangrepp samt avfallshantering.
- ✓ Vi ska kommunicera miljöpolicy och miljöplan så att de är kända och tillämpas.
- ✓ Använda alternativa drivkällor där så är möjligt för fordon och maskiner samt värma upp byggnader på ett miljövänligt sätt.
- ✓ Gödning sker med korta intervall och i låga koncentrationer enligt anpassade gödningsplaner samt beakta de restriktioner som finns i planen.
- ✓ Anpassning och tillvaratagandet av det miljö- och kulturarvet som området erbjuder.
- ✓ Banskötseln utformas så att vi visar respekt för miljö-, kultur- och estetiska värden.
- ✓ Långsiktigt hitta metoder för minskad resursanvändning genom att följa utvecklingen av banskötsel och produkter.

AKTIVITETSKALENDER/UPPFÖLJNING 2017

Aktivitet kort sikt/årliga	Start	Avslutas	Ansvarig	Utfört/sign	Kommentar
Kommunikation/förankring					
Utvärdera/bearbeta/godkänna miljöplan styrelse och årsmöte	Varje år		Olle Wärnick		
Informera om planen	Varje år		Olle Wärnick		Görs när behov uppstår
Arbetsmiljö/utbildning					
Introduktion/Information till anställda	Varje år		Roland Kärrman Olle Wärnick		
Naturvård					
Vårda naturliga diken och områden	Varje år		Roland Kärrman		Informera banarbetare.
Hålla skyddszoner vid gödning	Varje år		Roland Kärrman		Informera banarbetare.
Landskaps- och kulturarv					
Beakta riksintresset och vårda kulturlandskap	Varje år		Styrelsen		Bevaka vid ombyggnader/åtgärder på banan.
Vattenvård/användning					
Vattenprover enligt kontrollprogram för tjärnar	Varje år		Roland Kärrman		Genomförs i september. Kväve och fosfor.
Optimera bevattning av greener	Varje år		Roland Kärrman		Görs löpande beroende på väderlek och ny kunskap

AKTIVITETSKALENDER/UPPFÖLJNING 2017

Aktivitet kort sikt/årliga	Start	Avslutas	Ansvarig	Utfört/sign	Kommentar
Grönyteskötsel					
Hitta förbättringar skötsel/ skötselplaner	Varje år	Innan säsong-start	Roland Kärroman /Olle Wärnick		Ses över varje säsong för att optimera
Optimera gödslingsplan samt se över lämpliga gödselprodukter	Varje år	Innan säsong-start	Roland Kärroman		Ses över varje säsong för att optimera
Hållbart bedöma behov och typ av maskiner	Varje år	Innan säsong-start	Styrelsen		Beakta el- drivna alternativ och miljöklassning vid beslut av lämpligt inköp
Övrigt					
Fortsatt arbete med att rensa och justera diken	Under året	2017-09	Erik Brandum		.
Aktiviteter lång sikt					
Att långsiktigt undvika bekämpningsmedel helt.	2008-01	Tills vidare	Roland Kärroman		Inget bekämpningsmedel använt fram till 2014
Vara lyhörda och nyfikna på produkter som gagnar miljön	2009-01	Tills vidare	Styrelsen Bankkommitté		Har beaktat tips och relevanta förslag
Rörelsedetektor belysning toalett	2013-05		Styrelsen		Inköps när behov uppstår av åtgärd.
Armaturer med lågenergilampor	2011-01	Tills vidare	Styrelsen		I viss omfattning. Vid utbyte av armatur.